

השואה

שואת העם היהודי בראי היהדות

• הרב אפרים כחלון •

ספר זכרונות

"מורי ורבותי! שימו זאת על
לבכם כי על חטא השלחן ערוך של
גייגר'ל, יקום לנו שלחן ערוך חדש
נסת גרמניה נגד כלל ישראל, ושם,
רחמנא לאלן, יהיה כחוב "טוב
שביהודים הרג טוב שביהודים
הרגו" שמרנו ה' ויזילנו!"

משך בחקירה חכמה

"הישראלי בכלל ישנה מחשבתו וחסד
לאזרח רעון, יעוצ למודי דמו ללמד לשונות
לא לו, יחשב כי ברלין היא ירושלים,
ובמקלקלים שבהם עשיהם, כמתקנים
לא עשיהם, ואל תשמה ישראל אל גיר
כעמים. אז יבוא רוח סעה וסעה, יעקף
חורו מנעור, ויחברו לגוי מרחוק אשר לא
למד לשוני, ידע כי הוא גר, נשמת שכי
קדשו, ונשמות זרים המלא ללבוש יחול
ויהיה סוף חסד

שאלות השוואה

אחת השאלות הרגשיות, וצריך להדגיש הרגשיות, היא שאלת השוואה, איפה היה האלקים בשוואה? איך יתכן שעברו על עמנו זעזועות שכאלה? מה עם התינוקות שנרצחו? הצדיקים והרבנים שנטבחו?

ולכך אין תשובה. כשהשאלה נובעת ממקור הרגש, אין הסבר לרגש. אי אפשר להסביר להורים למה נלקח בנם במיתה משנה, כשהם כאובים ובוכים.

אך לשואלים מתוך כבד ראש ורצינות ראויה, ומתוך רצון לנסות להבין את המחשבה האלקית, בשבילם נכתב קנטרס זה.

אנשים רבים חושבים, שהשוואה יש בכחה לערער את יסודות האמונה ומציאות הבוֹרָא. בקנטרס זה נזכר שאדברה, שאלת השוואה לא רק שאין בכחה להחליש את האמונה בבוֹרָא, או בתורה, אלא אדברה היא אחת ההוכחות המחלטות המביאות לאמונה בבוֹרָא, ולמסקנה שהתורה מן השמים.

מי שיתבונן יראה שעם ישראל במשך כל ההסטוריה, סבל צרות רעות ורבות, וכל זה באזהרה מראש שכל זמן שישמרו את דרך ה' "ותשקט הארץ" (שופטים ג, יא ועוד), היה שלום ושלווה, אך בשעה שהחליטו להפר את הברית שפירט ה' עם עמו, הגיעו הענשים.

לדבר זה הזהירה התורה מראש בפרשת וילך (דברים פרק לא פסוקים טו – יט), שם הקדוש ברוך הוא – מודיע מראש למשה רבנו שעם ישראל יחטא אחרי מיתתו, והם יפרו את הברית אשר כרתי אתם, והענש על זה יהיה חרון אף, הסתר פנים – שאנשים לא יראו את האלקים, וגם יאמרו "הלא על כי אין אלהי בקרבי מצאוני הרעות האלה".

ומפני כך מצוה הקדוש ברוך הוא למשה רבנו לכתב את השירה, היא שירת האזינו הסמוכה לה, ששם מובאים הענשים שיקרו ושיהיו.

לפני שנביא את הפסוקים בפרשת האזינו כדאי לתת רקע על מצב היהודים לפני השוואה.

תנועת הרפורמה

ראשיתה של תנועת הרפורמה התחילה בפעלתו של משה מנדלסון בסוף המאה ה-18. מנדלסון האמין בשילוב היהודים במרבנות ובחברה המשכילה של אירופה, אבל התנגד

השואה

לכטול מצות הדת וגם להמרת דת.

הוא קבע את הסיסמא שהיתה משננת שוב ושוב בפני המשכילים – "היה יהודי בביתך ואדם בצאתך".

מה היה סופו של משה מנדלסון? היהדות אפלו בביתו לא נשארה, מרבית צאצאיו עזבו את היהדות.

ארבעה מבין ששת ילדיו התנצרו, ומבין תשעת נכדיו (ובהם המלחין פליקס מנדלסון-ברתולדי) רק אחד נותר יהודי.

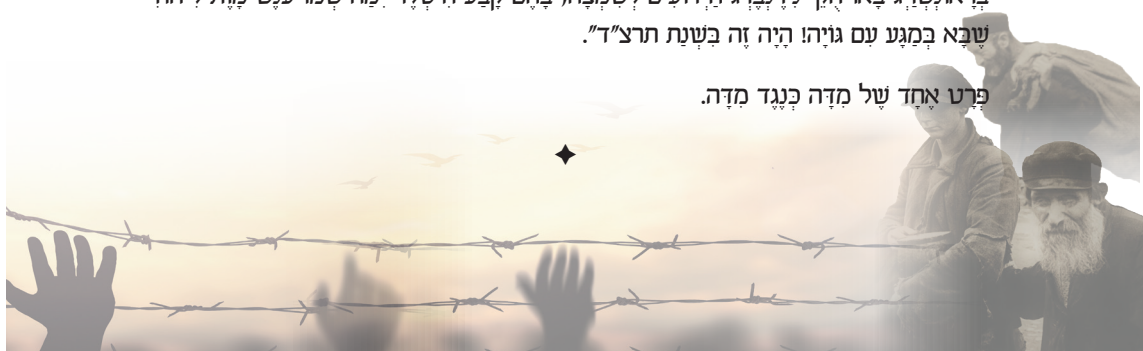
בהמשך תפס את מושכות הרפורמה אברהם גייגר (כ' באיר תק"ע, 24 במאי 1810 – י"ב בחשוון תרל"ה, 23 באוקטובר 1874), שטשטש יותר את המרחק בין היהודי לגוי.

הרפורמים הכניסו שנויים רבים לסדרי בית הכנסת ולתפלה. בית הכנסת היה מהדר ומפאר ונקרא "היכל". החזן התפלל עם מקהלה בלזוי שוגב. לא היתה הפרדה בין גברים לנשים. את תפלת השבת רצו להעביר ליום ראשון. התפלזות על הקרבנות, ירושלים והחזרת מלכות בית דוד הוצאו מהתפלה. אברהם גייגר שנבחר למטיף בעיר ויזבאדען הוציא לאור בשנת 1832 את עתונו ועורר את המשכילים לצאת למלחמה נגד השלחן ערוך.

אזהרת הרבנים

הרב שלמה וולפה זצ"ל בספרו בין ששת לעשור (עמוד ע"ח על מעמקי השואה), מביא מדברי רבי ישראל מסלנט, שנאמרו כבר באמצע המאה התשע עשרה: "ובא וראה ראיתם הבהירה של גדולי ישראל יחד עם ההנהגה של 'מדה כנגד מדה' הפועלת בהסטוריה שלנו. בשנת ה'תר"ד התקיימה בעיר בראונשוויג בגרמניה האספה הידועה לשמצה של הרפורמיים, שבה פרקה תנועה זו מעצמה על המצות המעשיות של התורה עד כדי 'התרת' נשואי תערובת. כאשר שמע על זה הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל, אמר: 'הם חקרו שלחן ערוך חדש שבו התיירו נשואי תערובת. יבוא זמן והגוים יחקרו שלחן ערוך משלהם ובו יאסרו נשואים עם יהודים, ואוי ואבוי ליהודים משלחן ערוך זה...!' והנה בדיקון תשעים שנה אחרי אספת בראונשוויג באו חקי נירנברג הידועים לשמצה, בהם קבע היטלד ימח שמו ענש מות ליהודי שבו במגע עם גויה! היה זה בשנת תרצ"ד".

פרט אחד של מדה כנגד מדה.

השוואה

אזהרה דומה לזו של רבי ישראל מסלנט, נכתבה על ידי הרב יעקב מזא"ה, רבה של מוסקבה, בשם המגיד מקלם בספר זכרונות (כרך ד עמודים קנה - קט): "מורי ורבותי! שימו זאת על לבכם (בגנון אמר זה), כי על חטא השלחן ערוך של גייג'ל, יקום לנו שלחן ערוך חדש נסח גרמניה נגד כלל ישראל, ושם, רחמנא לצלן, יהיה כתוב "טוב שבִּיהודים הרג (בגנון) טוב שבִּיהודים הרגו" ישמרנו ה' ויצילנו!"

בספרו של פרופסור ברנרד וסרשטיין (פרופסור להסטוריה המתמחה בהסטוריה יהודית ומלמד באוניברסיטת שיקגו) "על הסף", הוא מנתח את אותה התקופה שלפני השואה, הוא מונה את סימני הדעיכה של לפני השואה: "בקרב יהודי אירופה היה משבר דמוגרפי קשה של רבוי שלילי. היחוד התרבותי דעך, נשואי תערובת נסקו לשיא. מספר הדוכרים של שפות יהודיות - יידיש במזרח אירופה ולדינו בכללן - היה בירידה מתמדת. הדת הייתה בירידה חדה ורפני התקופה קוננו על כך. אפילו האנטישמיות לא הביאה לירידה בנשואי התערובת. מה שאני מנסה להגיד הוא שיהודי אירופה היו במשבר קיומי גם ללא האיום החיצוני של היטלר". (בראיון לעיתון ישראל היום 8.2.2018 טו טבת תשע"ט).

וכך שלב אחר שלב הביאה התנועה הרפורמית את החרבן להשמדת ישראל על ידי התבוללות נוראה שפשתה בכל המחנות, וכהשלמת הענין מחקו כל לשון וסממן על ירושלים והגאולה, באמרום "כי ברלין היא ירושלים".

שואה רוחנית

בפעם הראשונה בתולדותיו נצב העם היהודי בפני סכנת כליה, לא על ידי שונאיו ומחריביו, אלא על ידי טמיעה באמות העולם.

מקורות בתורה ובדברי הנביאים הנם עדים לכך שההתבוללות גורמת לענש כה חמור:

הנביא אומר: "והעלה על רוחכם היו לא תהיה. אשר אתם אמרים: נהיה כגוים, כמשפחות הארצות, לשרת עץ ואבן. חי אני נאם ה' אלקים אם לא ביד חזקה ובזרוע נטויה ובחמה שפוכה אקלון עליכם" (יחזקאל כ, לב - לג).

בתפלת עזרא על חטא נשואי התערובת, בזמנו, נאמר: "הנשוב להפך מצותיך ולהתחתן בעמי התעבות האלה? הלא תאמר בננו עד כלה, לאין שארית ופליטה" (עזרא ט, יד).

אם נשים לב - הרפורמים עשו הכל להתערב בין הגוים, כולל נשואי תערובת בין העמים, שני שמם, לשונם ולבושם, שלשת הדברים שאבותינו במצרים לא שנו ובזכותם נגאלו כמבאר במדרש (רבה ויקרא פרשה לב סימן ה), והם גם אותם עקרו וטשטשו.

השוואה

בספטמבר 1935 מתפרסמים חקי נירנברג הכוללים שלושה סעיפים: אסור ליהודי להתחתן עם גויה, ואסור לגוי להתחתן עם יהודיה [אסור התבוללות שהתורה הזהירה עליו]. אסור ליהודי להחזיק משרתת אם היא צעירה מגיל 45 [אסור יחוד]. והחק השלישי - אסור הנפת דגל גרמני [היה מיעד למתבוללים שנהפכו לגרמנים יותר מהגרמנים, ולא לשומרי התורה שמעולם אפילו לא חשבו להניף דגל גרמני].

בשנת 1938 לפני פרץ המלחמה, היה את מספר החקים האנטי - יהודיים הגדול ביותר - 49 חקים. שם המצא החק שלכל יהודי יקראו ישראל ולכל יהודיה שרה, היה זה כנגד מה ששנו את שמם היהודי.

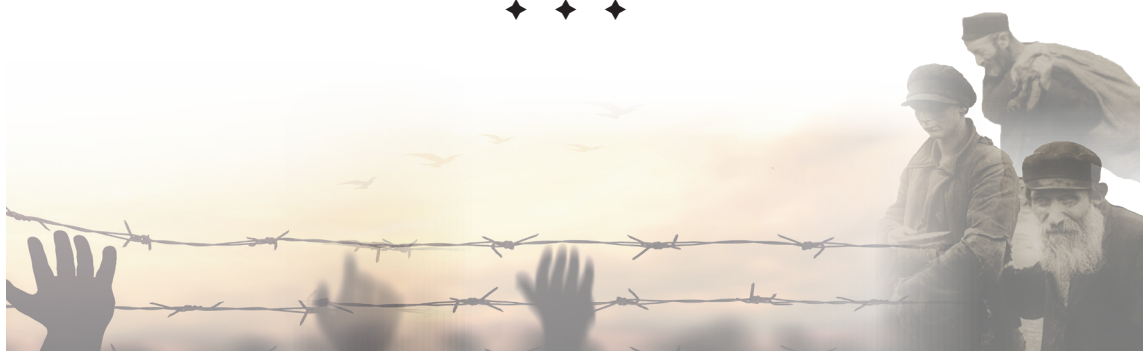
חזיון השואה

בתוך סקירה הסטורית ארכה של תולדות ישראל, כותב בעל ה"אור שמח" רבי מאיר שמחה הכהן מדוינסק (ה'תר"ג, 1843 - ד' בא'אל ה'תרפ"ו, 14 באוגוסט 1926) בספרו "משך חכמה" (פרשת בחוקתי פרק כו פסוק מד), שנדפס בשנת תרפ"ז, למעלה מעשר שנים לפני מלחמת העולם השנייה: "הישראלי בכלל ישכח מחצבתו ויחשב לאזרח רענן, יעזב למודי דתו ללמד לשונות לא לו, יחשב כי ברלין היא ירושלים, וכמקלקלים שבהם עשיתם, כמתקנים לא עשיתם, ואל תשמח ישראל אל גיל כעמים. אז יבוא רוח סערה וסער, יעקר אותו מגזעו, יניחהו לגוי מרחוק אשר לא למד לשונו, ידע כי הוא גר, לשונו שפת קדשנו, ולשונות זרים המה כלבוש יחלפו, ומחצבתו הוא גזע ישראל, ותנחומיו נחומי נביאי ה' אשר נבאו על גזע ישי באחרית הימים".

אותם דברים על רוח סועה וסער שתעקור את עם ישראל מגזעו,

התקנימו כעבור שנים בצורה מדויקת.

השוואה בפסוקי התורה

בפרק זה נעסוק בהשוואה מדיקת של פסוקי התורה כנגד מארעות השואה. פרט אחר פרט ושלב אחר שלב, תתבהר התמונה מול הקורא, שכל מארעות השואה נכתבו בתורה לפני 3,300 שנה.

חשוב לצין שארועי השואה שחפשונו והבאנו היו על פי הפסוקים ופרושיהם. לאחר שנלמדו הפסוקים עם פרושיהם, חפשונו ספורים התואמים לפסוקים, ומצאנו שהם תואמים להפליא.

הרעב במחנות

בפרשת האזינו ישנה נבואת זעם על עם ישראל כשלא ישמרו תורה ומצוות. וכך אומר הכתוב: "מזי רעב ולחמי רשף וקטב מרידי ושוין בהמות אשלח בם עם חמת זחלי עפר" (דברים לב, כד).

"מזי רעב" – תרגום אנקלוס (באור לתורה מהמאה ה-2): נפוחי כפן.

ובדעת זקנים (לקט פרושים מאת בעלי התוספות על התורה ועל פרוש רש"י. נדפס לראשונה בליוורט תקמ"ג 1783) פירש: שדופי רעב.

ליד חומות גטו ורשה היו רובצים ילדים מזי - רעב, קבוצות קבוצות, על האדמה הספוגה מי גשם בסתו או המכסה שלג בחורף. מפניהם הנופלים והמצמקים, או מתוך בצקת הנפיחות, הציצו עינים כבירות ותפלה אחת בהן: פת לחם. מלבושם הדל והבלה לא הגן מפני קר, והרוחות צרבו את בשרם - עוד ועצמות. ולא היה בהם עוד כח לקרא בקול ולבקש נדבת - יד, ורק יללה, כיללת חיה פצועה היתה נפלטת מבין שפתייהם הכחלות ומרחפת בחלל הגטו.

ילדים קטנים ואפלו תינוקות לא קבלו חלב בגטו. החלב המועט שנמתן להשיגו בגטו בא ממקורות ההברחה ונמכר במחירים גבהים ביותר. אף קטני - קטנים היו נזונים מקלפות תפוחי-אדמה, שנהפך למצרך חשוב ונמכר במחיר רב בחוצות הגטו. לא בחלו בעשבים ובעלים, שהיו מלקטים ומבשלים אותם. לקמח היו מוסיפים קלפות תפוחי - אדמה טחונות, מוץ ופסלת אחרת.

השוואה

בִּרְשָׁה הָיוּ כ' - 40 נִקְדוּת הַזְנָה לִילְדִים. הָיוּ מְקוֹמוֹת - הַזְנָה שְׁאָרְגָנוּ עַל יְדֵי וְעַדֵי בְתִים. אֲךָ כָּל אֵלֶּה, לֹא הָיוּ אֵלָּא טִפָּה בֵּים הָרַעַב הַגָּדוֹל, אֲשֶׁר בִּלְע נִפְשׁוֹת יִלְדִים לְאֻלְפִים.

לִכֵּן שׁוֹטְטוּ בְּרַחוּבוֹת הַגָּטוּ הַמוֹנִי יִלְדִים מִיתָמִים, שְׁהוּרֵיהֶם נִסְפוּ אוּ נִלְקְחוּ לְמַחְנוֹת, נְפוּחֵי רַעַב, קָרוֹעֵי - בְּגָד וִיחִפִּים, קוֹפְאִים בֶּקֶר, וְיָד מוֹסְדוֹת הַעֲזָרָה לְמַעַן הִילָךְ קִצְרָה מְהוֹשִׁיעַ. (תַּקְצִיר מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר מֵאֲבָקוֹ שֶׁל הַגָּטוּ, מַחְבֵּרֶת: נִשְׁמִית, שָׁרָה 1972).

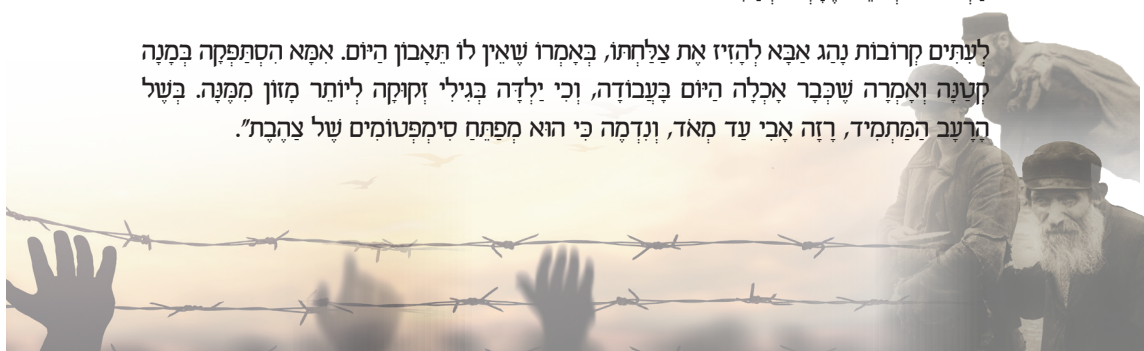

"רִק עֵתָה חָדְרוּ לְהִכְרָתִי הָאִימָה וְהַסִּכָּנָה שֶׁבָּהֶן הִתְנַסְתָּה אִמִּי בְּרִכִּישַׁת מְזוֹן וּנְשִׁיאָתוֹ בְּמִשְׁחָן כָּל הַחֲדָשִׁים שְׁחָלְפוּ. בְּאֻמְצָנוֹת הַפּוֹעֲלִים הַפּוֹלְנִים בְּבֵית - הַחֲרֻשֶׁת הַצְּלִיחָה פֶּה וְשֵׁם לְהַשִּׁיג מַעַט מְזוֹן שֶׁרָכַשְׁהָ בְּסַחַר חֲלִיפִין, בְּדֶרֶךְ כָּלֵל כּוֹס אוּ שְׂתִים שֶׁל קֶמַח אוּ גְרִיסִים שֶׁהִסְתִּירָה בְּכִנִּי מַעֲלֵה. לְכַבּוֹד הָאֲרוֹעַ הַמִּיחָד הַתְּכַנְסֵנוּ כָּלֵנוּ בְּמִטְבַּח כְּדִי לְהַשְׁתַּמֵּךְ בַּתְּהִלָּךְ הַבְּשׁוּל. שְׁאֲרִיּוֹת הָעֲצִים לְכַעֲרָה נִשְׁמְרוּ לְבִשׁוּל בְּלֶבֶד, וְהַפִּיצוּ חֵם נְעִים וְנִדִּיר בְּמִטְבַּח. אַחֵר-כֵּךְ נִהְיִינוּ מִרִּיחוֹת הַבְּשׁוּל שֶׁהָיוּ חֵלֶק חֹשׁוֹב מִה' סֶעֱדָה".

כְּדִי לְהִתְמוֹדֵד עִם הָרַעַב הָעָז נִהְלָנוּ שִׁיחוֹת מְשֻׁכּוֹת עַל הַנָּאוֹת הָאֵכִילָה שֶׁלִּפְנֵי הַמִּלְחָמָה, כְּשֶׁאֵנוּ מִתְעַמְקִים בְּפֶרְטֵי פֶרְטִים שֶׁל הַמַּעֲדָנִים שֶׁנִּהְיִינוּ מֵהֶם בְּעֵבֶר. מִנֶּה חֲדָשָׁה נַעֲשֶׂתָה פּוֹפּוּלָאֲרִית בָּגָטוֹ - "כֶּבֶד קִצּוֹץ" עֲשׂוּי מִשְׁמֶרִים. כְּסוּג שֶׁל הוֹמּוֹר וְדוֹנֵי הוֹפִיעַ לְפֶתַע מְלֵאֵי גְדוֹל שֶׁל שְׁמֶרִים בְּחִנּוּיֹת הַגָּטוּ, אֲךָ הִיא מַחֲסוֹר מְחֻלָּט בְּקֶמַח. בְּהִיּוֹת הַהִכָּרָה אֲבִי הַהַמְצָאָה, נוֹלָדָה אִזּוֹ הַמִּנֶּה הַחֲדָשָׁה וְהַקְלָה בְּמַעַט אֶת הָרַעַב שֶׁהִפִּיל יוֹם - יוֹם קָרְבָנוֹת חֲדָשִׁים. אֲנָשִׁים אֲבָדוּ מִמִּשְׁקָלָם וְהִגִּיעוּ לְמַצְבֵּי רוֹזוֹן קִיצוֹנִיִּים, וּבְגָדֵיהֶם הָיוּ תְּלוּיִים עַל גּוֹפֵם בְּרִפּוּן, כְּמוֹ עַל דְּחִלִּילִים. אַחֵר - כֵּךְ בָּא שֶׁלֵּב הַהִתְנַפְחוֹת. בְּיוֹם אֶחָד נָתַן הִיא לְרֹאוֹת אֲנָשִׁים שֶׁהָיוּ עוֹר וְעֲצָמוֹת, וְלִמְחָרֶת הֵם הִתְנַפְּחוּ, נִפְּלוּ וְאֲבָדוּ אֶת הַכֶּרֶתָם. הוֹצִיאוּ אוֹתָם בַּעֲגֻלָּה. לְכַאוּרָה לְבֵית-חוּלִים, וּבְכַפֵּעַל "נָאֵלוּ אוֹתָם מִסִּבָּלָם".

מְכַאוּבֵי הָרַעַב שֶׁלִּי הָיוּ נוֹרָאִים. חֲשִׁיתִי כְּאֵלּוּ חֵית טֶרֶף קוֹרַעַת לִי אֶת הַקֶּרְבִּים, וּכְאֵב פִּיזִי זֶה הִפָּךְ לְבַחֲלֵה. מַחְזוֹת שֶׁל מֵאֲכִלִּים עֲשִׁירִים הוֹפִיעוּ בְּדִמְיוֹנִי: צִלְחוֹת גְּדוֹשׁוֹת בְּמֵאֲכִלִּים טַעֲמִים, תְּכַשִּׁילִים. חֲוִיתִי זֹאת אֲךָ שְׁהוּרֵי נֶסוּ לָתֵת לִי אֶת הַמְּזוֹן הַטוֹב בְּיוֹתֵר וְאֶת הַמְּנוֹת הַגְּדוֹלוֹת בְּיוֹתֵר שֶׁיִּכְלּוּ לְהַשִּׁיג.

לְעֵתִים קְרוּבוֹת נִהַג אָבִא לְהִזִּיז אֶת צִלְחָתוֹ, בְּאִמְרוֹ שֶׁאֵין לוֹ תֵּאֲבֹן הַיּוֹם. אִמָּא הִסְתַּמְּקָה בְּמִנֶּה קִטְנָה וְאִמְרָה שֶׁכֶּבֶר אֵכֶלָה הַיּוֹם בְּעֵבֻדָּה, וְכִי יִלְדָה בְּגִילִי זְקוּקָה לְיוֹתֵר מְזוֹן מִמֶּנָּה. בְּשֵׁל הָרַעַב הַמִּתְמִיד, רָזָה אֲבִי עַד מָאֵד, וְנִדְמָה כִּי הוּא מִפְתַּח סִימְפּוּטִים שֶׁל צֶהֱבָת.

השוואה

"הרעב נעשה בלתי נסבל. אכל נעשה נדיר כל - כך עד שנאלצנו להקל את מכאובי הרעב בשתיית מים בלבד. המכאובים שהתגברו בקיבתי הריקה והמקרקרת כנצו את בטני ואת מחי המתאבן".

(בשביל החיים, זיכרונותיה של ניצולה מלובו. מחברת: לילי טהאו, סטימצקי - הוצאה לאור, 2014).

מחלות השחפת

רֵבֶנּוּ בִּחֵי (ה' אלפים טו 1255 - ה' אלפים ק 1340) מוסיף ומפרש "מזי רעב": אין להם מה לאכל, והם חולי השחפת.

מחלת השחפת - בגטו לודג' היתה השחפת מאז ומתמיד מחלה אנדמית, היא פגעה בעקר בילדים, לקו בה כ - 50% מתושבי הגטו וכ - 10% נפטרו ממנה. מחלת השחפת התפשטה בגטו ורשה, וכבר בימים הראשונים לגטו היא פגעה בכ - 15% מהתושבים. התנאים הסניטריים הירודים והרעב, היו גורמים חשובים בהתפרצותה של מחלת השחפת. צורה שכיחה של המחלה היתה דלקת קרום הראות (exudative pleuritis), אך היו גם חולים שלקו בדלקת ראות גבינתית סוערת (caseosa pneumonia), עם מהלך מחלה קשה ביותר ושנויים מהירים בראות.

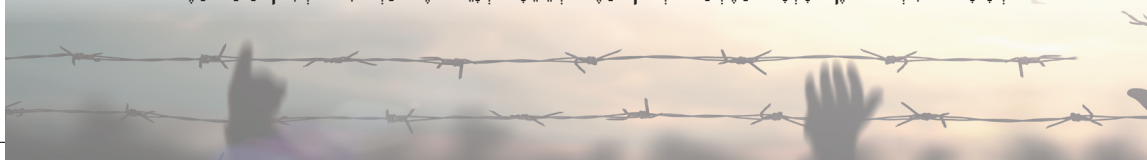

גחלי שרפה

אם נניח הלאה בהמשך הכתוב נדהם יותר ונראה שהתורה מבטיחה שיהיה בזועות הללו "לחמי רשף" - הדעת זקנים (לקט פרושים מאת בעלי התוספות על התורה ועל פרוש רש"י. נדפס לראשונה בליוורט תקמ"ג 1783), מפרשים: שיתלחמו בגחלים ובשרפה, כמו "רשפיה רשפי אש" (שיר השירים ח, 1).

שהיו שם גחלים, אש ושרפה, גחלי מתכת בצורת כדורי מות שירו הגרמנים לוו את עמנו בכל שנות המלחמה.

בשעה 5 לפנות בקר חדרה הגסטפו לתוך הגטו והחלה לגרש את היהודים בכון שער הגטו

השואה

בסמטת טופולובה. בדיקנות גרמנית הכריזו את שמות כל תושבי הגטו לפי האלף-בית, והריצו אותם בקבוצות של 200 איש – כשאנשי גסטפו חמושים ודרכים לפעולה סביבם – אל מקום הרכוז. צעדתי עם אשתי וילדי היקרים.

מחנה הרכוז נמצא לפני בית המנהל המחוזי (סטארוסטבו), במגרש רחב ידיים, שהיה מקף שלש גדרות של תיל דוקרני. בפנים השטח עצמו נמצאו 3 בנינים, שהרוסים הקימו בימי שלטונם. בהגיענו למקום מצאנו שם להפתעתנו את יהודי דומברוביץ, קלוסובה ורוקיטנה, שהובאו ברכבת. יהודי ברזניצה הובלו ברגל וכמחציתם השמדו בדרך עד סארני, רבם היו פצועים ומגולים בדם.

יהודי הסביבה נכנסו לבתים, ואלו יהודי סארני נשארו בחוץ, במגרש. המגרש כלו היה זרוע גופות הרוגים, מבגרים וילדים. עד היום רואה אני נגד עיני גופתו של נער בן 6-7 שנרצחה רק משום שהרוצח רצה לבדק אם הרוכה האוטומטי שלו פועל כהלכה.

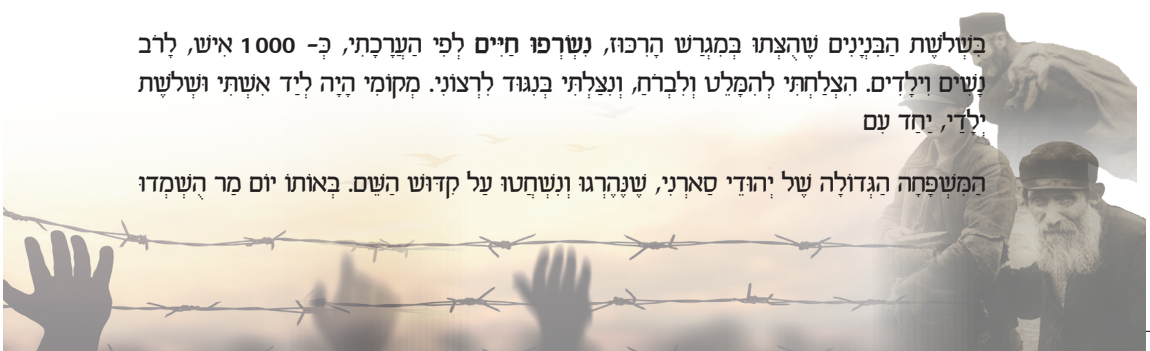
בדיוק בשעה שתיים אחר- הצהריים החלה השחיטה, חברי המועצה היהודית של רוקיטנה הזמנו ומיד הובלו 500 האנשים הראשונים אל הבור. כעבור דקות מספר נשמעו היריות, מלוח זעקות יאוש. אחרי הקבוצה הראשונה הובלו קבוצות נוספות של יהודי רוקיטנה, ואחריהן יהודי קלוסובה. לפתע פרץ מרד במגרש ההרגה. יהודי בשם מנדל הביא אתו מספרים חותכי מתכת, ויהודי אחר בשם טנדלר – השיג גרזן. שניהם החלו להרס את הגדר. באותו זמן הצתו שלשת הבנינים. המון אנשים פנה לעבר הגדר שנפרצה. הגרמנים ירו לעבר ההמון בכלי ירייה אוטומטיים וזרקו לתוכם רמוני יד. גם אני הייתי בין המתפרעים, שהרסו את הגדר. בקשתי למות לפני שאראה במות אשתי וילדי האהובים. המוני האדם הפילו אותי ודרסו אותי ברגליהם.

כסיתי בערמת אנשים, שנרצחו או נחנקו כאשר נפלו איש על רעהו. אני מעריך שבשעת פריצת הגדר נרצחו כ- 2500 איש, ויותר מאלף הצליחו להמלט.

בשלשת הבנינים שהצתו במגרש הרכוז, נשרפו חיים לפי הערכתי, כ- 1000 איש, לרב נשים וילדים. הצלחתי להמלט ולברח, ונצלתי בנגוד לרצוני. מקומי היה ליד אשתי ושלשת ילדי, יחד עם

המשפחה הגדולה של יהודי סארני, שנהרגו ונשחטו על קדוש השם. באותו יום מר השמדו

השוואה

בסאראני במיתת אימה 14 - 15 אלף יהודים.

(מתוך הרשימות של יצחק גלר ז"ל עובד בידי יעקב צוק-קוטלצ'וק בירחון השמדת יהודים בבורות ההריגה. עורך: גדעון רפאל בן-מיכאל הוצאת המכון ללימודי השואה ע"ש ת. אייכשיץ - חיפה).

הדברים נוראים וכואבים, אך בד בבד מפליאים ומדהימים בדיוקם המבאר בתורה.

תאי הגזים

הפסוק ממשיך ואומר שיהיה באותה העת "קטב מרידי" - רבי מאיר ליבוש בן יחיאל מכל וייזר (י"ט באדר תקס"ט, 7 במרץ 1809 - א' בתשרי תר"מ, 18 בספטמבר 1879) המכנה המלבי"ם (ביאור המלות תהלים פרק צא פסוק ו) מבאר, שקטב הוא אור ארסי הממית.

הנאצים ימח שמם גם על דבר זה לא פסחו, והשתמשו עוד קדם שהקימו את תאי הגזים בהריגה על ידי אור רעיל הממית. הנאצים ברשעותם דחסו את היהודים למשאיות אטומות. אל תא הנוסעים של המשאיות חברו את צנור המפלט של המנוע, וכאשר החלה המשאית לנסע, הזרם גז תחממת הפחמן מצנור המפלט לתא בו נכלאו היהודים, והם נחנקו למות. בתם הנסיעה פתחו את תא המטען והשליכו את הגופות לקברי המונים שהוכנו מראש.

הגז הנוסף שנועד להשמדת ההמונים היה גז הצקלון, הנקרא צקלון בי (בגרמנית: Zyklon B או Urgan D 2, נהגה גם: צקלון בה) הוא שמו המסחרי של חומר שנועד במקורו להשמדת מזיקים, והנאצים עשו בו שמוש נרחב לרצח יהודים ואחרים, בעקר במחנה ההשמדה אושוויץ - בירקנאו, ובמדה פחותה בהרבה במחנות אחרים כגון מיידנק.

תא גזים - הוא תא ארוך שהספיק ל - 100 עד 300 אנשים בערך, ובגגו מספר פתחים מרבעים. לאחר שהאנשים היו מכנסים עירמים, ולאחר מקלחת במים חמים שסייעה לפתיחת הנקבוביות בעור, עובדי מחנה ההשמדה היו פותחים את הפתחים העליונים בגג וזורקים דרכם את הגז, מסוג צקלון בה. הגז היה גרגירי עד שבא במגע עם האויר והפך לגז חנק.

תאי גזים היו דגם משפר של שטת ההשמדה בחנק שהיתה מקבלת במחנה חלמנו כמעבר פולין, בו הריגת הקרבנות התבצעה במשאיות גז. תאי הגזים הגדולים ביותר נמצאו בבירקנאו (אושוויץ) - בתכנון האדריכל ואלטר דיאן, ונמצאו גם בטרבלינקה, בלז'ץ, סוביבור ובמיידנק.

במחנות טרבלינקה, בלז'ץ וסוביבור נעשתה ההריגה בגז על ידי עשן פלטה של מנועי טנקים סובייטים שהזרם לתוך תאים דחוסים בהמוני יהודים. בסוף המסלול נמצא כנין בטון, אשר תאיו נראו כתאי - מקלחת. במכות נדחפו האנשים דרך דלתות צרות לתוך התאים, כאשר ידיהם מעל לראשיהם, כדי לאפשר יתר דחיסה.

השואה

מעל המסה האנושית והלחוצה הזו, השליכו הילדים, כדי לנצל את השיטח במלאו. לאחר-מכן נסגר התא הרמטית וגז - אשר הופק על ידי מנוע של טנק, הכנס בצנורות אשר חברו אל פתחי הפלטה של המנועים לפתחים מיוחדים בתקרת התא.

תהליך זה נמשך 15 דקות, אך האנשים היו סגורים בתאים 25-45 דקות. לאחר-מכן נפתחו הדלתות מצדן השני של התאים, והרצפה שבהם, אשר היתה משפעת, הריקה את הגויות החוצה. את גופות המומתים העבירו "פלגות מיוחדות" זונדר - קומנדו, למקום בו התקנו רשתות מיוחדות.

על הרשתות הנחו עצים ספוגים בדלק ועליהם הנחו שכבות של גופות אדם שביניהן שוב הנחו עצים ספוגי דלק. לאחר ששפכו דלק על ערמות הגופות והעצים - הצת המוקד!

הקבר ההמוני הזה - בער יומם וליילה.

מעל האזור כלו התאבך אפר וריח שרפת הגופות. היו ימים שבתאי הגזים הומתו, ובמוקד הזועתי נשרפו בין 15-18 אלף איש.

לקראת סיום מלחמת העולם השנייה הוקמו תאי גז גם במחנות רכוז

בגרמניה, כדגמת דכאו ובוכנולד, וכן במחנה הרכוז נאציונלר שטרותהוף בצרפת (אולם שם לא נעשה בהם שימוש המוני).

לאחרונה אף נתגלו על ידי קבוצה של ארכאולוגים שבצענה בשנים האחרונות חפירות במקום בו עמד מחנה ההשמדה טרבלינקה, עדויות ראשונות לתאי הגזים שהיו במחנה ושמשו את הנאצים להרג מאות אלפי בני אדם.

בספטמבר 2014 נמצאו תאי הגזים במחנה ההשמדה סוביבור על ידי קבוצת ארכאולוגים.

הכלבים הנאציים

גם ענש נורא מהחיות מזוהר הכתוב שיהיה לעם ישראל כשיעברו על רצון השם: "ושן בהמות אשליח בס" - האבן עזרא (דתתמ"ט, 1089 - א' באדר א' - ד'תתקכ"ד, 27 בינאר 1164)

השוואה

מפרש, שהכוונה לחיות שיששענו אותם.

הנאצים היו מששים את כלביהם ביהודים, וכפי שהעידה הגברת טובה גיטלה שורצפלד: אחד מהזכרונות הכי קשים שלי מהגטו היו הכלבים. החילים הנאצים היו מששים בנו את כלביהם. (עד היום יש לטובה טראומה מכך, והיא מפחדת מכלבים ונביחות).

כשער הכניסה למגרש בטרבלינקה הפרדו הנשים והגברים באכזריות אחד מהשני, הנשים לשמאל והגברים לצד ימין. פעלה זו נעשתה תוך כדי ריצה במהירות, אגב מכות וצעקות השומרים. הנשים והילדים הכנסו לצריף בצד שמאל של המגרש, שם היה עליהן להתפשט, ושם גזזו את שערותיהן, ובהיותן ערמות הורצו "בדרך לשמים", ה"הימלשטראסה" אשר נקראה כך כפי הנאצים, אשר לארכה נצבו אנשי S.S ואוקראינים עם כלביהם, כשהם נוגשים בצליפות - מגלב ובמקלות את האנשים הערמים ומששים בהם את הכלבים.

הצמאון הנורא

מענין לצין שרבי חיים פלטיאל (1240 – 1300, חי בצרפת ובגרמניה) בפרושו על התורה פרש את הפסוק באפן אחר:

"ושן בהמות" - "כמו לשותות את שניהם" (מלכים ב, יח, כז), דהינו שתן, שאפלו שתן של בהמות אשלו בם שיצטרכו לשותות מרב צמא.

ובמארעות השואה גם פרט זה התקיים. לקטנו עדיות של נצולים ונצולות שספרו על זועה זו שעברו:

הגברת שרה שניר- נשמית, (מחנה דבורץ 1941 – 1943) מספרת: השעות נמשכו כימים, חשבנו, כי אנו נחנקים. המים אזלו. במחבוא אתנו ילדים קטנים ואף תינוקות. הילדים פרוצו בכבי קולני: "אמא, מים!" ולא נתן להרגיעם. אשה אחת משיאה עצה: "ינתן להם שתן לשותות". מטילים לתוך השתן סכרין. הילד מתחיל לשותות ומיד פוץ בצעקה: "רוצה מים אחרים!" (מתוך "האשה בשואה", אסף וערך: יהושע אייבשיץ).

לולה (לאה) לזורגן היתה בת 15 כשבקר אחד הגיעו הגרמנים לעירה הקטנה בפולין שבה התגוררה עם הוריה ושלש אחיותיה, והפכו את חייה. לולה נלקחה למחנה הרכוז לודז'גסדורף בגרמניה. באחת מעדיפותיה ספרה על הצמא הנורא, ומחסר בררה הנשים שתן את השתן

השוואה

אחת של השניה.

אנדריי קאלארשין (נולד בשנת 1922 בבוטושאן שבחומניה בשם ברטרד גרופר אנדריי), אביו ואחיו הכנסו לקרון סגור ובו 120 איש, והרכבת יצאה לנסיעה אטית של שמונה ימים. חלק מהאנשים אבדו את שפיותם. אחרים שותו שותן מרב צמא.

גם נצול השואה ר' משה בלך מספר: באחד הימים הביאו לנו קפסא ובה כשור מלוח. אחרי שאכלנו את זה הבשר גרם לנו לצמאון אדיר ולא יכלנו לשותות ושתינו שותן אחד של השני.

כואב ומפליא כאחד...

הכנים במחנות

"עם חמת זחלי עפר" – בפסיקתא זוטרתא (פרשת האזינו דף נח עמוד ב) אלו הכנים שאין שלטונם אלא בעפר.

מעדותו של מתתיהו בייסקי (יליד רודה פביניצקה, פולין, 1931), על תנאי החיים במחנה מאוטהאוזן שבאוסטריה ובאשוויץ:

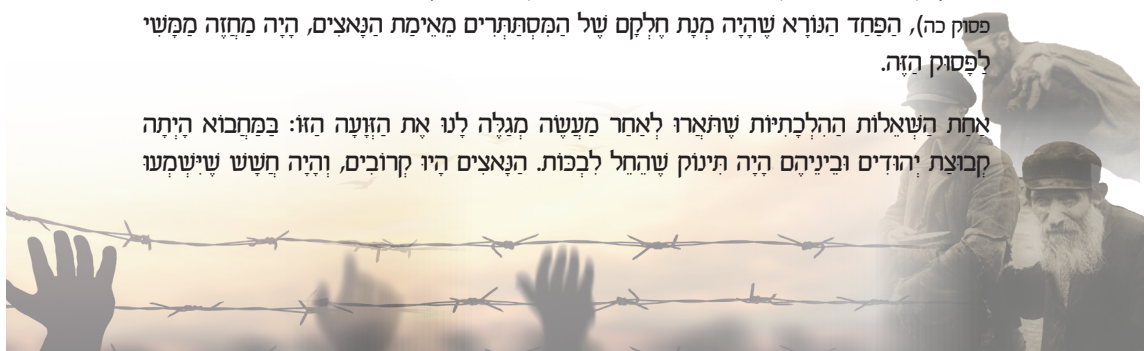
"במחנה הלכלוך היה כל כך גדול, שממש על הגוף והבגדים שרצו כנים בלי סוף. אם היית מניח את החלצה על הרצפה, אני חושב שהייתה הולכת מעצמה... וכדי להפטר מן הכנים היינו מורידים בגד, שמים אותו על אבן, ועם אבן שניה היינו דופקים על המכנסים, על החלצה, כדי להרג את הכנים. וכל כנה הייתה גדולה כזו. מצצו ממך כל מה שאפשר היה. והיות ושם הגרמנים פשוט לא עניין אותם אם יש מגפה. זה לא היה אכפת להם, כי הם פשוט חכו עד שכלם ימותו. זאת המטרה כנראה".

ובעדותו של אחד הנצולים כתב: "בגטו הורעו תנאי התברואה, והתוצאה הייתה כנים גדולות ולבנות שהשתלטו על גופנו. שעות נסיעו כלנו להפטר מהן, ממש גיהנום".

הפחד מבית ומחוץ

"מחוץ תשכל חרב ומחזירים אימה גם בחור גם בתולה יונק עם איש שיברה" (דברים פרק לב פסוק כה), הפחד הנורא שהיה מנת חלקם של המסתתרים מאימת הנאצים, היה מחזה ממשי לפסוק הזה.

אחת השאלות ההלכתיות שתארו לאחר מעשה מגלה לנו את הזועה הזו: במחבוא הייתה קבוצת יהודים וביניהם היה תינוק שהחל לבכות. הנאצים היו קרובים, והיה חשש שישמעו

השוואה

את בכיו של התינוק וזה יסגיר את כלנו, והיה מי ששם כרית על פניו של התינוק להשתיק את בכיו, ואחר כך נמצא שהתינוק מת.

(השוואה במקורות רבניים עמוד 217, ספר שאלות ותשובות מגיא ההריגה סימן א – ב).

איפה היה האלקים בשואה???

שאלת השאלות

אחת התופעות שובאו בעקבות השואה אצל חלק מבני עמנו, היא תופעת הכפירה. איך יתכן שאלקים נתן אפשרות שתקרה טרגדיה כזו? השאלה הכואבת כל כך, המונעת במנוע סילוני של רגש, מקשה על השואל לקבל תשובה אינטלקטואלית והגיונית ככל שתהיה.

אך מי שחפץ באמת לדעת את האמת בדברים, יפתע לשמע שגם זה כתוב בתורה.

"יש אלהים? מצאת לך את מי לשאל, אבדתי את האמונה באלהים ביום שבו נודע לי שאבי נספה בשואה. עד אז הייתי כמו כל ילד יהודי - מאמין באלהים באופן מסים. באותו יום הבנתי שאין אלהים" (טומי לפיד בראיון להגר רם פורסם ב - 02/09/08 באתר mako).

מענין לצין שהתורה בפרשיות התוכחה מציגת את העבדה - שאנשים יתמהו היכן האלקים, כעבדה מציאותית שתקרה ותאמר. וכך בפרשת האזינו, לאחר תאור הזוועות שתעברנה על עם ישראל אם לא ישמרו תורה ומצות, אומר הכתוב בפרשת וילך:

"וחרה אפי בו ביום ההוא ועזבתים והסתרתני פני מהם והיה לאכל ומצאאו רעות רבות וצרות. ואמר ביום ההוא הלא על כי אין אלהי בקרבי מצאוני הרעות האלה. ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה כי פנה אל אלהים אחרים. ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפהם למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל" (דברים פרק לא פסוקים יז - יט).

הרי לנו שהתורה מודיעה מראש, שמחמת כל הזוועות יעזבו האנשים את אמונתם. ולכן התורה כותבת את השירה הזאת, שהכל כתוב בה - מה יהיה ואין יהיה...

ושוב בפרשת האזינו התורה חוזרת וכותבת:

"אמר אי אלהימו צור חסיו בו" (דברים לב, לו).

ובתרגום יונתן (פרוש המיס ליהונתן בן עזיאל בסביבות שנות ה - 20 לספירה) פרש, "ויימר סנאה האן הוא דחלתהון ד'ישראל תקיפא דר'חיצו ביה" תרגום: ויאמר השונא היכן הוא יראתם של ישראל החזק שבטחו בו? וכן פרשו ראשונים אחרים (ומהם הרמב"ן והרשב"ם, רבנו בחי ועוד).

הרי לנו שהתורה עצמה כותבת ומבארת שאפלו שונאי ישראל יתמהו ויאמרו כן.

השוואה

בהקשר לזה נביא את מה שכתב רבי צבי הירש מייזליש בשו"ת מקדשי השם בקנטרס שער מחמדים (אות יב) על מסירות נפשו בלבישת הציצית לבגדיו גם בהיותו במחנה באושוויץ:

פעם אחת, כשיצאתי מבית המרחץ ועמד ראש השומר "פעניקס" ימח שמו, שהיה ראש הממנה בבית המרחץ להשגיח שלא יקחו יותר ממלבוש אחד, והוא היה קומוניסט גרמני לשעבר, ועבור חטאיו קבל תפיסה לכל ימי חייו, ועתה נתמנה לשומר עלינו. וכאשר הביט בנפוח היתר שגרם הטלית קטן שלי, צוה עלי לגשת אליו בכדי שיוכל לברר מה גורם לכך.

ובמשו את בגדי מצא הטלית קטן שלי, ומיד חמתו בערה בו כי מעולם לא ראה בגד בצורה כזה, ושאל אותי מה זה ועל מה זה? וכדי שלא יחשב שנגנבתי זאת, אמרתי לו - שזהו מלבוש אלקי שהבאתי אתי עוד מביתי. והתחיל תכך ומיד להוריד על ראשי ועל גופי מכות רצח בזעקות גדולות עלי, וצוה עלי בא אתי לחדר שלי, ושמה אלמד אותך קצת אודות הרבנו של עולם שלך.

בשמעתי את הפקדה הנוראה הזאת, הסתמרו בי שערות ראשי, כי כל אחד היה יודע את הפרוש של אותה פקדה מן הראש הצורך הזה. שפרושה חס ושלום מות בטוח תחת ידיו הגסות, על ידי מכות רצח ואכזריות. ואולם מה יכלתי לעשות? נאלצתי ללכת אחריו לחדרו, ושם התחיל בהכאה חדשה מלא כעס ורציחה, וצוה עלי כדברים האלה: "חזיר שכמותך, אתה מדבר

עוד על 'מלבוש אלקי', בו בזמן שהנך רואה בעיניך שבכל יום ויום משמידים לעיניך את בני עמך ובני משפחתך בכל מיתות משונות ואכזריות, בתנאים שכאלה הנך עדין יכול עוד להזכיר את שם השם ולהאמין בו ובהנהגתו את העולם? איך יעלה על שפתיך ועל שכלך שישנו רבוננו של עולם בעולם שהוא מנהיג העולם? מדוע איננו מונע מהנאצים להעבירכם מן העולם בעננים ויסורים שדגמתם עוד לא סבלו בני אדם עלי אדמות? אלא מן הסתם אין דין ואין דין" [חס ושלום] ועוד דבורים קשים כאלה.

ואני שכבתי על הארץ, כמעט כאבן דומם מרב יאוש ודכאון רוח ומרב היסורין וההכאות, עד שהדם היה מבצבץ כמעט מכל חלקי גופי, עד שענה ואמר לי שאעמד בעצמי ולהגיד לו הסבר מספיק, ואם לא אז לא אצא מחדרו בחיים.

וכמובן שמצבי בשעה זו היה נורא, כי ידעתי בנפשי שעלול הוא האכזר הלז להרגני נפש אם לא אמצא לו איזה תחבולה מחכימה להסביר לו להשקיט הרציחה שבו, ועל כן אמרתי לו:

השוואה

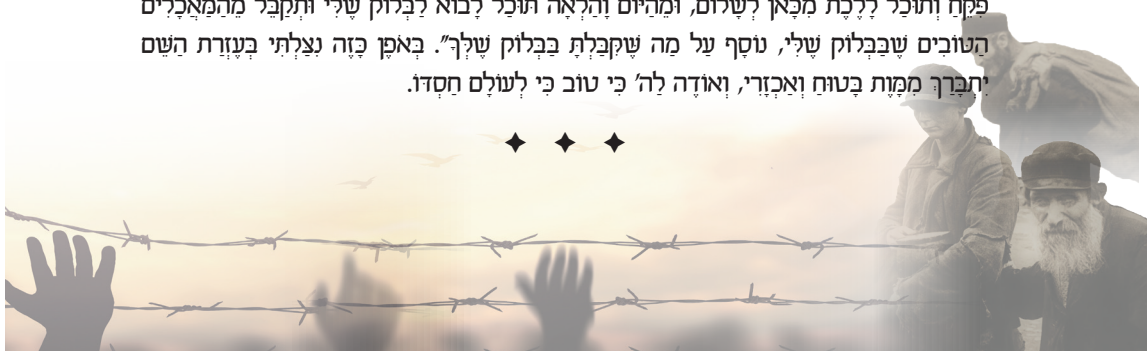
אָמַשְׁל לֶךְ מִשָּׁל לְמָה הַדָּבָר דּוּמָה, לְפָרֹפֶסוֹר גָּדוֹל הַמְּפָרֶסֶם בְּכָל הָעוֹלָם שֶׁהוּא אִישׁ מִצִּלָּח לַעֲשׂוֹת נִתּוּחַ עַל גּוֹף חוֹלָה וּמִסְכֵּן, וּפְעַם נִקְרָא לְשׁוֹר גָּדוֹל לַעֲשׂוֹת לוֹ נִתּוּחַ כְּזֶה, וּכְדִי לְבַצֵּעַ אֶת הַנִּתּוּחַ הַתְּחִיל לַחֲתוֹךְ חֲתָךְ עִמָּךְ וּרְחֹב בְּתוֹךְ גּוֹפוֹ שֶׁל הַחוֹלָה וְגַם חֲתָךְ בְּתוֹךְ גּוֹפוֹ חֲתִיכוֹת שׁוֹנוֹת כְּפִי מַה שֶּׁרָאָה לְנַחוּץ.

וְהִנֵּה לְדִגְמָא, אִם אָמֵן נִעְלִים מִסֵּתֶכֶל מִן הַצַּד בְּמַעֲשֵׂי הַפְּרֹפֶסוֹר, וְאֵינּוּ מִבֵּין שׁוֹם דָּבָר עַל דָּבָר הַמַּחֲלָה וְדָרָךְ רִפּוּאֶתָהּ, יִשְׁתוּמֵם וְיִחָשֹׁב בְּלִבּוֹ, רָאָה נָא כִּיצַד הוּא מַעֲנֶה וּמִיֶּסֶר אֶת הַחוֹלָה הָאֻמָּלָל הַזֶּה לֵאלֹא תִכְלִית וְסִבָּה, לֹא דִי לוֹ בְּמַחֲלָתוֹ הַנוֹכְחִית, שֶׁהוּא בָּא וּמוֹסִיף לוֹ עוֹד יִסּוּרִים טְרָאִים גָּדוֹלִים כְּאִלוֹ בְּחִתְכּוֹ אֶת גּוֹפוֹ הַנָּאֵה בְּאֻמְצָע הַגּוֹף לַחֲתִיכוֹת, הֲלֹא אִם אֲנִי מִתְקַן נִעְלִים לֹא אֶחָתָךְ הָעוֹר בְּמָקוֹם הַיּוֹתֵר נָאֵה וּמִשְׁבָּת. וְכִי יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת שֶׁהַפְּרֹפֶסוֹר לֹא יִגְמַר אֶת הַטְּפוּל שֶׁנִּחוּץ לוֹ לַעֲשׂוֹת בַּחוּלָה, בְּגִלְל טַעֲנַת אוֹתוֹ אָמֵן הַנִּעְלִים הַזֶּה שְׂאִינוּ מִבֵּין וּמִשְׁיָג מַה הוּא עוֹשֶׂה? הֲלֹא בְּגִלְל שְׂאִין אַחֵר מִבֵּין וּמִשְׁיָג מַה הוּא עוֹשֶׂה, לֹא יִפְסִיק הוּא מִלְגַּמֵּר מַה שֶּׁרָאָה נְחִיצוֹת לַעֲשׂוֹת.

כֶּן הַעֲנִין עִם הַנִּהְגוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרָךְ שְׁמוֹ, הָאֻמָּת הוּא שְׂאֵנָחֵנוּ אֵין מִשְׁיָגִים וְאֵין מִכִּינִים כָּל הַנִּהְגוֹת, וְלִמָּה עוֹשֶׂה הַחֲתִיכָה בְּמָקוֹם הַיּוֹתֵר נָאֵה בְּתוֹךְ כָּלִל יִשְׂרָאֵל, עִם כָּל זֶה עֲלֵינוּ לַדַּעַת, שְׁבֹזָה, שְׁקָצְרִי דַעַת כְּמֵנוּ, אֲנָשִׁי בְּשׁוֹר וְדָם, אֵין מִשְׁיָגִים וּמִכִּינִים הַנִּהְגוֹת יִתְבָּרָךְ שְׁמוֹ, עַל יְדֵי זֶה אֵינוּ מִתְקַשֵּׁן חֵס וְשׁוֹלוֹם אֲצִלָּנוּ. וְהַסְבַּרְתִּי לוֹ מִשָּׁל זֶה בְּאֵרִיכוֹת הַהֶסְבֵּר.

וְסִימָתִי לוֹ בְּמִלְצִיָּה מְכַבֵּד קִדְשׁת אָבִי הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ זַצ"ל הַשֵּׁם יִקָּם דָּמוֹ הַמְּזָכֵר בְּסִפְרֵי בְּנֵי דָוִד (פֶּרֶשׁת חֵי שֶׁרָה אוֹת מוֹ), שְׂאֵמֵר הָרַב הַקָּדוֹשׁ מוֹהַר"ש מִירוֹסְלָב זַצ"ל, שֶׁהִסְבִּיחַ שְׁהִיגֵעַ לְגִיל זָקֵנָה, כִּי לֹא הָיָה לוֹ מַעֲלוֹם קִשְׁיוֹת עַל הַנִּהְגוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרָךְ, וְקִבֵּל הַכָּל בְּאַהֲבָה, כִּי הָיָה יָרֵא שְׂמָא יֵאמַר לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרָךְ אִם אֵינְךָ מִבֵּין, אִזּוֹ עֲלֶה הַשְׂמִימָה וְתִרְאֶה שֶׁהַכָּל הוּא עַל מְכוֹנוֹ וְלִטּוּכָה, וְכֹאשֶׁר לֹא רָצִיתִי עֲדִין לַעֲלוֹת לְשָׁמַיִם, לֹא רָצִיתִי לְהִרְהֹר אַחֵר מִדּוֹתָיו שֶׁל הַקֹּב"ה, עַד כָּאֵן דְּבִרְיוֹ הַקָּדוֹשִׁים. כְּמוֹ כֵּן עֲצָתִי, שְׁגֵם אֶתָּה לֹא תִשְׁאַל הָרַבָּה קִשְׁיוֹת עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרָךְ, כִּי אוֹלִי עַל יְדֵי זֶה יִקְרָאוּ אוֹתָךְ לַעֲלוֹת הַשְׂמִימָה. וּבִידְעִי שְׁגֵם אֶתָּה מְקוּהָ עוֹד לְצִאת חֲפָשִׁי וְלִהְתְּחִיל לַחֲיוֹת חֵי נַחַת, עַל כֵּן, יוֹתֵר טוֹב לָךְ שְׁלֹא לְהִקְשׁוֹת כָּלִל עַל הַנִּהְגוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרָךְ.

וּבְרוּךְ הַשֵּׁם, שְׁדִּבְרֵי מִצְאוֹ חֵן בְּעֵינֵי הַקֹּאפּוֹ הָרָשָׁע, וּבְצַחוּק קָל עַל שְׂפֹתָיו אָמַר לִי: "הֵנָּךְ יְהוּדִי פִקֵּחַ וְתוֹכֵל לִלְכֹּת מִכָּאֵן לְשָׁלוֹם, וּמֵהֵיוֹם וְהִלָּאָה תוֹכֵל לְבוֹא לְבִלּוֹק שְׁלִי וּתִקְבֵּל מִהֶמְאֻכָּלִים הַטּוֹבִים שֶׁבְּבִלּוֹק שְׁלִי, נֹסֵף עַל מַה שֶּׁקִּבַּלְתָּ בְּבִלּוֹק שְׁלִי". בְּאִפֵּן כְּזֶה נִצְלָתִי בַּעֲזֶרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרָךְ מִמָּוֶת בְּטוּחַ וְאַכְזָרִי, וְאוֹדָה לָהּ כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.

שְׁמִירַת מִצְוֹת בַּשּׁוּאָה

אחד הדברים הנראים כאבסורדיים בעיני הכופר במציאות הבורא, כיצד רבים מאמינים נשארו אדוקים בשמירת התורה והמצוות ובאמונתם השלמה? חידה נפלאה ונשגבה שכזו היתה גם בעיני רבים מאמות העולם, שראו שלמרות כל הצרות, השעבודים, השואות והזעזועות, נשארו רבים מבני עמנו נאמנים לה' ולתורתו.

מענין לצין שגם עבדה אבסורדית זו כתובה בפסוק האחרון של שירת האזינו. והיא אות ומופת לאמתות התורה, וידיעת הבורא שעם ישראל ישמרו לו אמונים למרות כל הזעזועות שיעברו. דבר שאינו מסתבר בכלל, וכמו חזונו של משמידים רבים מבני עמנו, כך היה צריך להיות במשך אלפי שנות הגלות.

אך המציאות הוכיחה שגם דברי התורה הקדושים הללו, התקיימו במלא עזם.

וכך אומרת התורה לאחר כל תאור זעזועות עמנו, "הרנינו גוים עמו" (פסוק מג),

ופרש רש"י בשם המדרש: לעתיד לבא ישבחו האמות את ישראל: ראו מה שבחה של אמה זו שדבקו בהשם בכל התלאות שעברו עליהם ולא עזבוהו.

ספורים רבים מפלאים ונוראים, ספרו ועוד יספרו, על האדיקות האין סופית של עם ישראל דוקא בשעה שבאו להרגו, אדיקות שלותה את כל עמנו במשך 2000 שנות גלות בכלל ובשואה האימה בפרט. תקצר היריעה מלהביא את הספורים הרבים, על מסירות נפשם המפלאה של יהודים פשוטים בשואה, בקיום מצות תפילין, שבת, כשרות ועוד. אך אחד הספורים המפלאים ביותר, הוא ספור על קיום מצות "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא יט, יח), שם במחנות, שהישות הגופנית היתה אך פסת עור ועצמות, עם מספר. "המספר הוא אמה ואמה הוא המספר" – שנינו הנאצים באוני היהודים. היה זה אחד מהצעדים הפסיכולוגיים לשבר את רוחם של אותו עם "קשה ערך" (שמות לב, ט).

ופתאום, מתוך האפר, השכול והכאב קמה ועומדת לה אהבה יהודית. בין הגופות, החליים והאסונות, עומדת כחומה בצורה האהבה היהודית, וחוצצת בפני הטמאה הנאצית הסדיסטית. איך זה קרה? אתם מזמנים לקרא בעצמכם:

ואהבת לרעך כמוך - בשואה

ספר לי איש יהודי יקר מזקני ירושלים, הרב ישראל קליין זצ"ל - שהיה יהודי נצול שואה מזקני חסידי בעלזא, שעבר 'שם' שבעת מדורי גיהנם ועמד בכלם בגבורה, וזכה לשרד

השואה

ולחמנות בין המעטים שבמעטים שנשארו בארץ החיים.

באחת השיחות שהיו לי עמו בספור קורות חייו מימות הזעם, נפתח לבו בפני, ושח ואמר: "האמת, שלפי עניות דעתי אוכל לכוון טעם הזכות שעמדה לי, להנצל מן התפסת". [על דרך שמצינו בחז"ל ובספרים (עין בזה"ק ח"ג דף קכב עמוד א), שהיו אומרים: "דין הנציא לי" וכיוצא].

וכך היה המעשה: פעם אחת פגש רבי ישראל במחנה העבודה הנאצי ביהודי חלוש ותשוש, שהיה 'נפוח כפף', כאשר היה מצוי רבות במחנות אנשים שגועו ברעב. והיה אותו יהודי על סף 'בולמוס' קשה, שכנראה זה כמה ימים שלא בא שום דבר מאכל אל פיו! ועמד בשארית כחותיו האחרונים על יד 'פח אשפה' גדול שבקצה המחנה, ונבר וחפש בתוכו, אולי יעלו בידו טפין שירים של אכל...

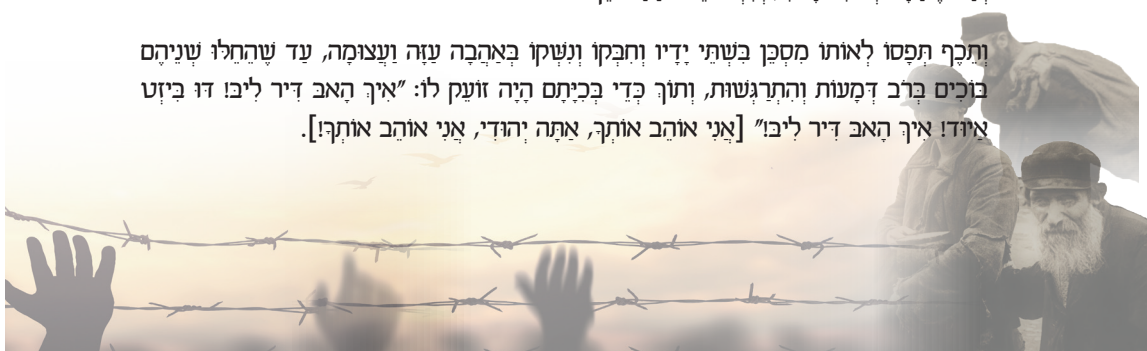
נקמרו רחמיו של רבי ישראל על שפל הנורא של איש ישראל מעם הקדש, שבקשי מחזיק נשמתו באפיו! הוא נגש אליו ברב חמלה ואהבה, ושאלו: "אמר נא איש יהודי! כמה אוכל לעזר לך?" - היהודי המסכן הפתע לגלות מעט רחמים וחנינה בתוך ים אדיר של אכזריות שטנית והתנכרות מחלטת... וענה בלחישת כשבקשי מצליח להניע שפתיו: "אפעס עסהין... [משהו לאכל!]

הצטער מאד רבי ישראל שלא היה בידו ולא כלום! ואף הוא היה אתו עמו באותה צרה... אך לבו יצא מקרבו למראה איש ישראל המתסר כל כך, ומעיו המו עליו! הוא פנה אפוא אל האיש וכה אמר לו:

"ראה נא אחי יקירי, אהובי כנפשי! לדאבוני, אין לי כלום ממש, אף לא גרגר אחד להצלחתך, הלא שנינו יחדיו כאן נתונים באותה סירה... ובאותה צרה! אבל דבר אחד כן יכול אני להעניק לך, ואף בשפע רבו - אהבה עזה ושופעת [ליב - שאין!] על היותך איש ישראל מעם הקדש! ועל שאתה יהודי כמני, ונשמותי אחת הו'".

ותכף תפסו לאותו מסכן בשתי ידיו וחבקו ונשקו באהבה עזה ועצומה, עד שהחלו שניהם בוכים ברב דמעות והתרגשות, ותוך כדי בכיתם היה זועק לו: "איך האב דיר ליבו דו ביזט אידו! איך האב דיר ליבו" [אני אוהב אותך, אתה יהודי, אני אוהב אותך!].

השוואה

כך עמדו שניהם יחדיו מתרפקים זה בזרועות זה, ומוצאים לעצמם פסה של אנושיות ורחמים בתוככי הגיהנום הנוראו - לאחר מכן כשעזבו, הדגיש לו שוב: "תדע נאמנה, שאף כאן בשפלות היותר גדולה של ישראל, הקב"ה אוהב אותנו! כי אנחנו בני יקרים ואוהבים שלנו".

והפלא הגדול קרה: מכח אותה האהבה הגדולה וחמימות הלב, התאזר עז אותו יהודי שהיה כבר ממש על סף מות, והחזיק מעמד עד שהגיע איזה דבר מאכל לפיו.

ומאז כמו נכרתה ברית אהבים ביניהם, ונעשו חברים קרובים בדם ונפש כל ימות הזעם, ויחדיו עמדו בכל הגזרות הקשות, והיו מחזקים זה את זה - ושניהם יחדיו שרדו את התפת, ונשארו בארצות החיים בחסדי השם יתברך, והקימו משפחות גדולות וענפות, בדור התקומה שלאחר המלחמה!

- "מכאן ראיתי", סיים רבי ישראל לפני את ספורו המרתק, "שכשמתרחמים ואוהבים איש ישראל באמת ובתמים, הרי זה ממתיק כל הדינים הקשים. כמו שמוכא: תניא, רבן גמליאל ברבי אומר, 'ונתן לך רחמים ורחמך והרבך' (דברים יג, יח), כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים, וכל שאינו מרחם על הבריות אין מרחמין עליו מן השמים" (שבת דף קנא עמוד ב).

- ובכך היה תולה רבי ישראל שבזכות אותה אהבה ורחמים שהיה ביניהם במחנות, נצלו ושרדו לחיים!

(קובץ "כלליות" עמוד קעח - מתוך שיחה בכולל "מעדני השולחן" בית שמש, כ"ח טבת תשס"א).

התפלה בגטו

ספור מפעים על גבורה של ילד יהודי שאי אפשר שלא להתפעל מגבורה שוכזו, וכך ספר יוסף זלמן קליינמן, שהיה עד ראיה לספור:

"בהיותנו במחנה B בצריך 25 ראיתי באחד הימים את עוזרו של מפקד הצריך הולך עם צנור גומי להכות מישור. ירדתי מהדרגש. אנחנו לא עבדנו, וכל היום היינו על הדרגשים ורצינו לדאות את מי הולכים להכות. ראיתי שהוא מצוה על אחד הנערים, כבן 14, לרדת מהדרגש והתחיל להכות אותו. עמדנו שם כמה נערים והסתכלנו במחנה. מחנה כזה אפשר היה לדאות הרבה פעמים, אבל הפעם קרה מקרה מיוחד: הנער לא צעק, לא בכה, לא הוציא אנחה. עמדנו מסביב וספרנו את המלקות. ספרנו 20, ספרנו 30 מלקות, וכלנו משתוממים שאיננו מוציא קול - דבר כזה לא ראינו. אחרי המכה ה-40 הפך אותו סגן מפקד הצריך על הארץ והמשיך להכותו על הפנים, על הרגלים, והוא לא הוציא הגה. הוא גמר להכות את

השוואה

המכה ה- 50 ויצא. עזרנו לנער לקום. שאלנו אותו: מה עשית? למה הכו אותך? הוא ענה: "זה היה כדאי! הבאתי לחברים שלי כמה סדורי-תפלה, שיהיה להם כמה להתפלל" (מתוך עדות של יוסף זלמן קלינגמן, על קורותיו באושוויץ כפי שנמסרו בעדותו במשפט אייכמן).

שני ספורים אלו הם מעט מהרבה מעשיות וספורים על מסירות הנפש של עמנו בעת השואה הנוראה, שלא רק שמרו את המצות אלא גם דקדקו בהלכות רבות, וכפי שמוכח בסדרת הספרים שאלות ותשובות ממעמקים לרבי אפרים אשרי זצ"ל, וסדרת שאלות ותשובות מקדשי השם לרבי צבי הירש מייזליש זצ"ל, וספר שאלות ותשובות מגיא ההרגה לרבי שמעון אפרתי זצ"ל.

כצאן לטבח?

לעולם לא אשכח את הוכוחים הסוערים בחצר בית הספר. נער הייתי, מהמטיחים הקולניים של ה"איך הם הלכו כצאן לטבח" הלוחמני. התבישנו בהם. התבישנו על שלא התנגדו, לא נלחמו ולא נאבקו. רצינו פחות שואה ויותר גבורה ב"יום השואה והגבורה". אלו בכלל היו ימי הבושה, הכל היה זר ומביש כל כך, ובעקר – ה"צאן לטבח".

(העיתונאי גדעון לוי אתר עיתון הארץ פורסם ב- 27.04.14).

ראשיתה של השאלה / האשמה זו, עלתה כבר בימי השואה על ידי המנהיג הציוני יצחק גרינבוים (24 בטובמבר 1879, ורשה – 7 בספטמבר 1970) שכתב: היהודים מתים כסמרטוטים, ולא כבני אדם. גם הסטוריונים חשובים הסיקו מסקנות שאלה כדגמת ההסטוריון היהודי ראול הילברג (2 ביוני 1926 – 4 באוגוסט 2007), בספרו האנגלי "חרבן יהדות אירופה" שהסיק שלא רק שהיו היהודים פחדנים, אלא עוד הוסיפו בפחדנותם לשותף פעולה עם מרצחיהם בהשמדת עצמם.

שאלת ה"כצאן לטבח" העסיקה רבות מבני הנער הישראלי. במחשבה חלונית אכן זו בושה, ואפלו בושה נוראה, כשאדם רואה שרוצחים את המשפחה שלו, מתעללים בילדיו עד מות, שוכרים את גופו ונפשו, והוא שאגן ולא מגיב. היש בעדן המודרני בושה גדולה ונוראה מאז? בושה זו הביאה את הנער לזלזל בנצולי שואה רבים.

את הבושה הזו, התורה מזוהירה ואומרת שתהיה:

"לו חכמו ישכילו זאת יבינו לאחריתם: איכה ירדף אחד אלף ושנים יניסו רבבה אם לא כי צורם מכרם וה' הסגירם: (דברים פרק לב פסוקים כט – ל).

ובמדרש (מדרש תנאים שם) מובא: "איכה ירדף אחד אלף": אמר להן הקדוש ברוך הוא, אלו קימתם את התורה הייתי עושה לכם הבטחתי, והייתם אומרים הרי אחד ממנו רודף מאמות העולם אלף, ושנים מניסים רבבה, אבל עכשו אינו כן, אלא אחד מאמות העולם רודף מכס אלף ושנים מניסים רבבה, ללמדך שהחטא גורם.

הגאון רבי שמשון רפאל הירש (כ"ד בסיון ה'תקס"ח, 20 ביוני 1808 – כ"ז בטבת ה'תרמ"ט, 31 בדצמבר

השואה

1888) בפרושו על התורה (שם) מפרש: "איכה ירדף אחד אלף": חסר הכח וחסר התנגדות של ישראל כלפי אויביו היה יכול להוכיח להם שנצחונם הקל, לא בא הודות לעליונותם הטבעית מגאון סגלותיהם הלאמיות, אלא הם נצחו את ישראל משום שהוא נעזב והפקר על ידי ה'. עד כה היה ה' צור ישועתו ומבטח עזו, ועתה שוב לא היה ישראל ראוי לעזרת צורו.

השוואה

שאלת המליון...

מליון ילדים שנרצחו בשואה

אחת השאלות הקשות שעולות בכל עת על מארעות השואה היא שאלת מליון הילדים שלא חטאו ונרצחו, ביניהם תינוקות שלא טעמו טעם חטא ונרצחו במיתה אכזרית.

לפני שנבא לענות על שאלה זו, נתבונן האם גם כאן הזהירה התורה מראש, או שהיתה זו סתם מקריות של השגחה הנאצית שמצאה פרקן בהריגת יותר ממליון תינוקות מבני עמנו.

בפרשת האזינו, שהיא השירה שנכתבה לעדות לעם ישראל שאם לא ישמרו תורה ומצוות יענשו, נכתבו שמונה מלים בזה:

"גם בחור גם בתולה, יונק עם איש שיבה" (דברים פרק לב פסוק כה). כאומר שכלם יהיו בכלל הענש, אפילו התינוק הקטן שעוד יונק.

וכן באר בספר פנים יפות (רבי פינחס ב"ר צבי הירש הלוי הורוץ ה' תצ"א 1730 ה' תקס"ה 1805), בפרושו על פסוק זה:

"גם בחור גם בתולה יונק עם איש שיבה": ענינו כמו שאמרו חז"ל בגמרא (בבא קמא דף ס עמוד א), כיון שנתן רשות למשוהית אינו מבחין בין טוב לרע. וזהו שאמר "גם בחור גם בתולה" - שלא טעמו טעם חטא, וכמו שאמר יונק.

הרי לנו שהתורה כתבה, וגלתה לנו את המתרחש להיות, גם בנקדה נוראה זו.

נשוב עתה לשאלה הנוראה, על מה תתכן גזרה נוראה שכזו על ילדי ישראל?

שאלה שכזו כבר נשאלה במהלך ההסטוריה, על ידי גדולי הנביאים משה רבנו עליו השלום, וכפי שמספרים חז"ל:

לאחר הגזרה הנוראה שהיתה בשעבוד מצרים, שמי שלא יגמר את מתכנת הלכנים שחייב לבנות מדי יום ביומו ישקעו את בניו בקיר הבנין, אמר לו משה לקדוש ברוך הוא: אתה הרעת לעם הזה - שעששו אם אין להם לבנים - משימין בניהם של ישראל בבנין. אמר לו הקדוש ברוך הוא: קוצים הם מכלין, שגילי לפני - אלו הם חיים - היו רשעים גמורים, ואם תרצה, תנסה והוצא אחד מהן, הלך והוציא את מיכה שעשה את עגל הזהב (מסכת סנהדרין דף קא עמוד

השואה

ב, וברש"י שם דיבור המתחיל נתמכך).

המחשבה האלקית היא, עדיף שימותו כשהם קטנים ללא חטאים, מאשר שיחיו ויגדלו ויהיו רשעים. זאת הסבה שאמרה התורה על בן סורר ומורה שנהרג למרות קטנותו, משום שימות זכאי ואל ימות חייב (סנהדרין דף עא עמוד א). וזוהי גם הסבה לכלל שאמרו חז"ל "גדול המחטיאו יותר מן ההורגו" (רש"י דברים פרק כג פסוק ט).

מחשבה זו קשה מאד לתפיסה, במיוחד לאדם שרחוק מתורה ומצוות. אך זוהי מחשבה אלקית, מחשבת בורא העולם, שתכלית בריאתו לעולם היא בשביל עם ישראל (מדרש תנחומא בבר פרשת בראשית סימן ג), ושישמרו תורה ומצוות.

אין חלילה בהסבר זה, שום כוונה לומר שזאת הסבה להריגה של אותם התינוקות שלא חטאו, אלא זהו דגמא והסבר, שממנו אפשר ללמוד קצת על המחשבה האלקית הלא מובנת תמיד, במחשבת כשר ודם.

אי הבנת המחשבה האלקית - בעיני הכופר מתפרשת כהוכחה לאי מציאות האלקים. אך אצל המאמין היא מתפרשת בהפך, ככח עליון שאי אפשר להבינו במח אנושי כלל.

וכפי שהגדירו זאת קדמונינו: "אלו היינו משיגים אמתותו היה זה חסרון בו". ובלשון אחרת "אלו ידעתיו הייתי" (ספר הכוזרי מאמר ה אות כא בחתימת הספר, דרשות הר"ן דרוש ד, ספר העיקרים לרבי יוסף אלבו מאמר ב סוף קטע ל).

יש עוד תשובות נוספות והסברים נוספים, אך די בדברים אלו להשקיט את הלב השואל המבקש את האמת.

רבנים וצדיקים שנהרגו בשואה

למה נרצחו הצדיקים?

השאלה המתריסה "הנה גם רבנים נרצחו בשואה, ולא עזר להם מה שהיו דתיים", היא שאלה שחייבים אנו לענות עליה גם אם נשאלת בהתרגס. התשובה לא תמיד תתקבל באזני המתריס, אבל היא חייבת להאמר ולהחזק בעט ברזל לדורי דורות.

וכמו בשאלות הקודמות, נציג ונראה שגם מארע זה כתוב בתורה במפרש שיהיה:

"גם בחור גם בתולה יונק עם איש שיכה" (דברים פרק לב פסוק כה).

ופרש בספר פנים יפות (רבי פינחס ב"ר צבי הירש הלוי הורוץ ה' תצ"א 1730 ה' תקס"ה 1805):

אמר עם איש שיכה, כמו שפרש התרגום על "מפני שיכה תקום" (ויקרא יט, לב) מן קדם דסבר באורייתא תקום, והינו אדם הלומד תורה.

מה הצדיקים אשמים בעון העם, הלא הם שומרי משמרת הקדש, הם שומרים את צווי הבורא, למה מגיע להם למוות?

התשובה לכך מבארת בתורה עצמה בפרשת העגל. עם ישראל ירדו לשפל המדרגה וחטאו במעמד הר סיני בעון עבודה זרה, וכפי שהגדירו זאת חז"ל בגמרא (שבת דף פח עמוד ב), עלובה כלה שמזונה תחת חפתה. משה רבנו מעתיר בעדם לפני השם ואומר:

"ועתה אם תשא חטאתם, ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת" (שמות פרק לב פסוק לב). ובגמרא (ברכות דף לב עמוד א) למדו מזה חכמינו, שמסר עצמו למיתה עליהם. משה רבנו היה מוכן למוות ובלבד שלא יאבדו כלל ישראל. כך היא הנהגת הצדיקים בכל דור ודור.

הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל, בדקות האחרונות של חייו, קדם שכדורי המרצחים הנאצים רצחוהו עם תלמידיו ביום יא תמוז תש"א, נשא דברים וכך אמר: במרומים מחשיבים אותנו כצדיקים, כנראה כי נבחרנו לכפר בגופינו על כלל ישראל. אי לזאת אנו צריכים לשוב לה' בתשובה שלמה ומיד במקום. הזמן קצר, הדרך למבצר השביעי (מקום הטבח שנרצחו) קרוב. עלינו לדעת כי

השוואה

קרבנותינו יעלו יותר לרצון על ידי התשובה, ועל ידי כך נציל את חייהם של אחינו ואחיותינו באמריקה. שלא תעלה ברעיוננו איזו שהיא מחשבת פסול חס ושלום, שהיא כפגול ופוסלת את הקרבן. אנו מקימים עתה את המצוה הכי גדולה, "באש הצתה ובאש אתה עתיד לבנותה" – האש היוקדת את גופותינו היא האש שתחזור ותקים מחדש את בית ישראל. ויעלו קדושי עליון בסערה השמימה... (ספר קובץ שיעורים חלק א בדברי הפתיחה לספר עמוד 3).

יש עוד תשובות נוספות והסברים נוספים, אך די בדברים אלו להשקיט את הלב השואל המבקש את האמת.

אחרית השוואה

חזונו ורצונו של היטלר ימח שמו, לאבד שם זרע ישראל מן העולם. חלומו היה קרוב מאד למציאות ללא ההבטחה האלקית שבורא העולם לא יתן לזה לקרות, וכפי שהבטיחה התורה:

"כי ידין ה' עמו ועל עבדיו יתנחם כי יראה כי אזלת יד ואפס עצור ועזוב" (פסוק לו).

ומבאר האור החיים הקדוש (רבי חיים בן עטר תנ"ו 1696 - תק"ג 1743): "כי ידין ה' עמו": אחר שגמר ענין מקעיסי אל עד סופם, חזר להבטיח לכללות ישראל שלא לעולם יריב אתם, כי ידין ה' עמו, פרוש - יעמיד במשפט כוסות התרעלה אשר עברו, ויראה צרות שעברו על הצדיקים, מהם הרגו מהם שרפו מהם הפשיטום ובשכיל הצדיקים אשר נצטערו יתנחם. והוא אמרו ועל עבדיו יתנחם פרוש בשכילם יתנחם לומר די צרות הגלות. ועוד, כשיראה ה' שאין כח בישראל להציל עצמן מהגלות, יושיעם.

ולסיים, האמונה היהודית לארך כל הדרך עמדה באתגרים לא פשוטים, משאלת צדיק ורע לו, רשע וטוב לז? דרך שאלות שונות על הנהגת השם, ועמדה בכלם...

כיום השאלות הרבות שיש בענייני אמונה, נראות יותר כתרוצים על המעשים הנוחים שהאדם רוצה לעשות, ולא רוצה לשנות את מעשיו, ולתרוצים אין תשובות.

קנטרס זה הוא אחד מני רבים ש"ארגון בעזרת השם" בראשות הרב ירון ראובן שליט"א מוציאים ומפיצים כדי לזכות את הרבים ולקרנם אל האמונה והתורה...

הרב

אפרים כחלון, נולד בעיר נתניה, ישראל,
למד והתחנך בתלמוד תורה "עוללים".

בגיל 13 נכנס לשיבת "נחלת דוד" בפתח תקווה. במהלך לימודיו בישיבה עד נישואיו עם הרבנית שרה שתחיה, סיים את התלמוד בבלי מספר פעמים, וכן את התלמוד ירושלמי. מסר שיעורי תורה והלכה, ואף הוציא את ספרו הראשון "אך טוב לישראל", עוד לפני היותו בן 20.

לאחר נישואיו, החל בלימודי רבנות ודיינות במוסדות "יורו משפטיך" של הרב הגאון ר' גדעון בן משה אב"ד בירושלים, קיבל סמיכה לרבנות, ולומד באינטנסיביות לקבלת הסמכתו כדיון.

במהלך השנים, הרב כחלון פרסם 7 ספרים משלו, ביניהם: סדרת "אך טוב לישראל" - שו"ת בנושאי הלכה מגוונים ודלוונטים. סדרת "דורש טוב" - חידושים מאירי עיניים וסיפורים מעניינים על פרשיות השבוע, מועדי ישראל ואירועים יהודים שונים, פירוש על מגילת אסתר, ועוד. בנוסף, ערך עשרות ספרים אחרים עבור רבנים גדולים, וספרו החדש "אך טוב לישראל-חלק ג" יצא לאור באדר תשע"ח.

בשנת תשע"ו יסד יחד עם הרב ירון ראובן, את ארגון "בעזרת השם". הרב כחלון והרב ראובן מוסרים שיעורים אינטרנטיים, נותנים הרצאות בארץ ומחוצה לה, והשפיעו על חייהם של רבים, לחזרה בתשובה והתקרבות לחיי תורה.

בסיעתא דשמיא, ישנן כיום מעל 1,000 הרצאות מקוונות בנושאים שונים, כולל הלכה, מוסר, אנטי-מיסיונרים, פרשת השבוע, פרקי אבות, תיקון המידות ועוד.

ארגון "בעזרת השם" מוציא לאור ומפיץ (גם באופן חינמי) דיסקים המכילים שיעורי תורה, ספרי הלכה, פוסטרים הקשורים לנושאים תורניים, וערכות קירוב המכילות ספרים ושיעורי תורה. בנוסף, ארגון "בעזרת השם" מלווה אנשים בתהליך גיור לאורך כל הדרך, בנתינת שיעורים, הדרכה, תמיכה רגשית ואף מימון כלכלי לגיור דרך בתי דין אורתודוקסיים מוכרים, ומסייע בכל הנצרך, כדי לעזור לבעלי תשובה וטרי-צדק להתקרב לתורה ומצוות.

פרויקטים רבים של תורה וחסד מנהל ארגון "בעזרת השם" כדוגמת סיוע למשפחות אברכים לומדי התורה, עזרה למשפחות נזקקות, חלוקת מוצרי מזון בחגים, מלחמה במסיון, הדפסת והוצאת ספרי קודש ועוד.

לפרטים נוספים ניתן ליצור קשר:

🌐 www.beezrathashem.org

✉ RabbiEfraim@BeEzratHaShem.org